

Verden i 2030 – ifølge National Intelligence Council

Frede Vestergaard

Individualisering, magtspredning, demografiske mønstre og øget fokus på fødevarer, vand og energi er de megatrends, som forventes at forme og ændre verden over de næste par årtier

National Intelligence Council: **Global Trends 2030: Alternative Worlds**, *National Intelligence Council, Washington 2012, 140 s.*

National Intelligence Council (NIC) er en paraply-instans for USA's 16 forskellige organisationer, der arbejder med efterretningsvirksomhed.

Hver fjerde år udarbejder Rådet en *Global Trends* rapport med en tids-horisont på 15-20 år til brug for strategiske analyser i Det Hvide Hus. Også denne seneste bygger på input fra de forskellige efterretnings tjenester, men ifølge forordet også fra en række eksterne eksperter. Forfatterne har også indhentet vurderinger fra Rusland, Kina og flere europæiske lande.

Rapporten angives at have "til formål at stimulere tænkningen om de hurtige og omfattende geopolitiske

ændringer, som karakteriserer verden i dag, og de mulige globale udviklinger i de næste 15-20 år."

Videre hedder det, at "ligesom med NIC's tidligere *Global Trends* rapporter søger vi ikke at forudsige fremtiden – hvilket ville være umuligt – men at fremlægge en ramme for overvejelser om mulige fremtider og deres konsekvenser".

Strukturen i rapporten er, at den definerer fire overordnede megatrends, som forventes at forme og ændre verden over de næste par årtier. De fire megatrends er:

Individualisering, der vil forstærkes i løbet af de næste 15-20 år som følge af mindre fattigdom, en voldsom vækst i den globale middelklasse, bedre uddannelse, bedre sundhedsvæsen og vidtstrakt brug af nye kommunikations- og produktionstekno-

logier. Kommunikationsteknologierne vil medvirke til, at mangefacetterede og amorfe netværk vil opnå magt, som kan influere både statslige og globale handlinger.

Spredning af magt blandt verdens lande vil have en dramatisk virkning frem mod 2030. Ingen magt vil have overherredømme. USA og Europa under et vil være overhalet af Asien i henseende til globalt magt, målt på BNP, befolkningernes størrelse, militære udgifter og teknologiske investeringer. Kina alene vil sandsynligvis være verdens største økonomi efter at have overhalet USA nogle få år før 2030.

De demografiske mønstre vil i 2030, hvor verdensbefolkningen vil være steget fra 7,1 milliarder til omkring 8,3 milliarder – være præget af fire tendenser: Aldring, færre lande og samfund med meget ung befolkningssammensætning, migration – i stigende grad over grænserne – samt stigende urbanisering, som i sig selv vil fremme økonomisk vækst, men vil kunne lægge et øget pres på fødevarer og vandressourcer.

Voksende fokus på fødevarer, vand og energi, hvor efterspørgslen vil vokse med henholdsvis omkring 35, 40 og 50 procent som følge af befolkningsforøgelsen og den stigende middelklasses forbrugsmønster. Fragile stater i Mellemøsten og Afrika kan få problemer med vandmangel, men

også Kina og Indien er udsatte. Klimændringer kan influere på, hvor mange ressourcer, der er til rådighed, men egentlig ressourceknapphed forudses ikke.

Med skifergas vil USA have tilstrækkelig energi til at dække det indenlandske forbrug og eksport i årtier. Stigende indenlandsk olieproduktion vil betyde en mærkbar forbedring af den amerikanske handelsbalance og bidrage til økonomisk vækst. Den globale reservekapacitet kan overstige otte millioner tønder, hvorved OPEC-landene vil miste kontrollen over priserne og råoliepriserne vil kollapse med alvorlige negative konsekvenser for de olieeksporterende lande.

Disse megatrends er ikke nye, som det også konstateres, men de kan føre til radikalt forskellige verdener afhængigt af, hvordan de påvirkes af seks såkaldte *gamechangers*.

‘Gamechangers’

(1) Vil den globale økonomi blive præget af kriser og volatilitet? En tilbagevenden til den høje vækst og den hurtige globalisering i årene før 2008 synes i stigende grad usandsynlig inden for det næste tiår. Det ventes at tage op til ti år før stabiliteten i euroområdet er genoprettet.

Rapporten citerer en beregning fra McKinsey Global Institute for, at en græsk udtræden af euroen kan bevirke otte gange større skadelige konsekvenser end Lehman Bro-

LITTERATUR

thers' konkurs. I Kina vil væksten i 2020 være faldet til bare fem procent årligt efter at have ligget på ti procent om året i tre årtier. Risikoen er, at Kina bliver fanget på et mellemindkomst-niveau, hvor per capita indkomsten ikke længere haler ind på de mest udviklede lande. Indien står over for nogle af de samme problemer. Trods opbremsningen ventes Kina dog at stå for en tredjedel af den globale vækst i 2025. Udviklingslandenes efterspørgsel efter infrastruktur, boliger, forbrugsgoder og nye fabrikker og udstyr vil få de globale investeringer til at stige til et niveau, som har været uset de sidste fire årtier.

(2) Evnen til at tilpasse sig en verden i hurtig forandring? Igennem de næste 15-20 år vil magten blive mere diffus i takt med et stigende antal statslige og ikke-statslige aktører, såvel som subnationale aktører som byer. Det stigende antal spillere vil komplicere transnationale beslutningsprocesser, og manglen på konsensus mellem eksisterende og kommende magter vil bevirke, at multilateral governance vil være begrænset frem til 2030.

Nogle lande vil bevæge sig mod demokrati, andre vil fortsat lide af demokratisk underskud som Golf-landene og Kina. De nye kommunikationsteknologier vil være et tværgget sværd, for de kan ikke blot bruges til at udfordre magten, men også til at kontrollere borgerne. I

2030 vil den vestlige dominans af FN's Sikkerhedsråd, Verdensbanken og IMF være transformeret til at være mere i overensstemmelse med det ændrede økonomiske hierarki.

(3) En tredje gamechanger er potentialet for internationale konflikter. En evt. svækket amerikansk vilje eller evne til at tjene som garant for global sikkerhed vil være en vigtig faktor for omfanget af ustabilitet, især i Asien og Mellemøsten. Dog er det næsten sikkert, at i det omfang konflikter opstår, vil det ikke være som en verdenskrig med alle større magter involveret. Rapporten ser tre forskellige risici: Ændret adfærd hos visse nøglespillere, især Kina, Indien og Rusland, konkurrence om ressourcer samt adgang til mere avancerede våben. Der ses stigende risiko for at fremtidige konflikter i Sydasien og Mellemøsten vil involvere atomvåben. Den nuværende islamistiske terror kan være ophørt i 2030, men det er usandsynligt, at terrorisme helt forsvinder.

(4) Den fjerde gamechanger er regional ustabilitet. Et multipolært Asien uden et velfunderet regionalt sikkerhedssystem, der kan håndtere spændinger, vil være en af de største globale trusler. De to områder, der potentielt rummer den største ustabilitet, er Mellemøsten og Sydasien. Hvis præstesketet fastholder magten i Iran og får adgang til kernevåben, står Mellemøsten over for en

meget ustabil fremtid. På den anden side vil fremkomsten af moderate, demokratiske regimer og en løsning af den israelsk-palæstinensiske konflikt kunne få enorme, positive konsekvenser. Sydasiens, nærmere bestemt Pakistan og Afghanistan, står over for en serie interne og eksterne chok gennem de næste 15-20 år som følge af lav vækst, stigende fødevarerpriser, energimangel og store ungdomsårgange. Indien er i en bedre position, men skal også finde arbejde til store ungdomsårgange. Samtidig er landet præget af stor ulighed, mangel på infrastruktur og mangler på uddannelsesområdet.

Og et Rusland, som undlader at opbygge en mere diversificeret økonomi og som ikke bliver liberaliseret internt, vil i stigende grad kunne udgøre en regional og global trussel.

(5) Betydningen af nye teknologier. Fire teknologiske arenaer vil påvirke den globale, økonomiske, sociale og militære udvikling. Informationsteknologien, som vil udvikle sig kraftigt med næsten gratis datalagring og proceskraft. Nye produktions- og automatiseringsteknologier som såkaldt 3D printing har potentialet til store ændringer bl.a. ved at forbedre produktiviteten og mindske incitamentet til outsourcing i de udviklede lande. Nye sundhedsteknologier vil medvirke til en forsat stigning i levetiden og forbedre sundhedstilstanden. Og nye teknologier vil være

nødvendige og kan forventes at sikre fødevarer-, vand- og energibehov.

(6) USA's fremtidige rolle. USA vil stadig være den største blandt ligemænd, men USA's unipolære moment er forbi. De fleste af USA's historiske, vestlige partnere vil økonomisk set gå tilbage relativt. Igennem de næste 15-20 år vil magten blive mere multifacetteret. USA's teknologiske aktiver vil give det en fordel. Det er meget usandsynligt, at en anden magt vil erstatte USA's position inden for tidsrammen. USA's position i verden vil blive bestemt af, hvor god det er til at styre internationale kriser, og USA kan fra asiatiske lande blive hidkaldt til at optræde balancerende og sikre regional stabilitet. På den anden side kan et fald i dollaren som international reservevaluta være en af de skarpeste indikationer på tab af amerikansk økonomisk status, hvilket også vil underminere USA's politiske indflydelse.

Fire scenarier

De fire megatrends og de seks gamechangers giver tilsammen mulighed for at opstille et stort antal scenarier, som er modelleret ved hjælp af McKinseys Global Growth Model. Efterfølgende er de fire mest sandsynlige scenarier udvalgt. Disse såkaldte alternative verdener har følgende overskrifter:

LITTERATUR

Stoppede Maskiner – I dette scenarium stiger risikoen for mellemstatslig konflikt i Asien, dog i mindre skala. Yderligere globalisering går i stå og mellemstatslige konflikter opstår. Dette scenarium er valgt som det mest plausible worst-case. Det der ville fremme en sådan udvikling er, at USA og Europa vender sig indad uden interesse for at fastholde deres globale lederskab. I dette scenarium går eurozonen hurtigt i opløsning og fastlåser Europa i recession. Den amerikanske energirevolution går i stå, og det svækker udsigterne til et økonomisk opsving. Den globale økonomiske vækst bliver svag og alle spillere klarer sig relativt dårligt.

Fusion – Best Case- scenariet går under navnet Fusion. Det rummer et verdensomspændende samarbejde under USA og Kinas førerskab. Det er en verden, hvor en mulig konflikt i Sydasiens får USA, Europa og Kina til at intervenere og stoppe krigen. De vil også samarbejde positivt på andre områder, og det vil mere bredt føre til et verdensomspændende samarbejde om at håndtere globale problemer. Afgørende for dette scenarium er politisk lederskab, hvor hver side tilsidesætter indendansk modstand for at skabe et partnerskab. Globale multilaterale institutioner bliver reformeret og gjort mere inkluderende. I dette scenarium vil økonomierne vokse. Mest i udviklingslandene, men også

i de udviklede økonomier. Den globale økonomi vil blive fordoblet til 132 billioner dollar i 2030. Og den Amerikanske Drøm vender tilbage med en pr. capita vækst på 10.000 dollar i løbet af ti år. Og også Kinas pr. capita indkomst vil stige hastigt.

Gini-ud-af-flasken – er et scenarium, hvor økonomisk ulighed dominerer og fører til stigende sociale spændinger og globale konflikter. USA vil være den afgørende magt i takt med, at det bliver uafhængigt af importeret energi, men vil ikke længe søge at spille verdens politimand. Mange energiproducenter vil lide under faldende energipriser og være truet af indre konflikter. I Kina vil partiet blive splittet på grund af stigende ulighed og fordi middelklassens forventninger ikke opfyldes. Den globale vækst vil blive væsentligt mindre end i Fusion scenariet, men ikke så lav som i Stoppede maskiner-scenariet.

Ikke-statslig verden – I dette scenarium spiller ikke-statslige aktører en stigende rolle i samarbejdet for at konfrontere de globale udfordringer ledende til en verden som et mere stabil og socialt sammenhængende sted. Økonomisk bliver væksten lidt bedre end i Gini-ud-af-flasken scenariet, fordi der er mere samarbejde om de globale udfordringer.

I alle fire scenarier svækkes USA's indflydelse, og USA må i højere

grad anses som den første blandt ligemænd. I 2030 vil Vesten relativt set være på vej nedad, og Asien vil samlet set repræsentere mere global magt end USA og Europa tilsammen. Kina vil sandsynligvis være den største økonomi i 2030 efter at have overhalet USA nogle få år tidligere.

På sin første side sammenligner Global Trends rapport nutiden med industrialderens begyndelse. "Vi lever i en lignende foranderlig tid, hvor bredden og rækkevidden af de mulige udviklinger, både gode og dårlige, svarer til eller er større end efter de politiske og økonomiske revolutioner i slutningen af det 18. århundrede."

Rapporten går så over til at opsummere nutiden med at citere de linjer, som er Charles Dickens indledning til bogen *A Tale of Two Cities*, der foregår i slutningen af 1800-tallet: "*It was the best of times. It was the worst of times... It was the spring of*

hope, it was the winter of despair... we were all going direct to Heaven, we were all going direct the other way..."

Det er umuligt at give rapporten fuld retfærdighed i en kort omtale. Men *Global Trends 2030 Alternative Worlds* er tilgængelig på nettet og kan også downloades gratis som e-bog fra National Intelligence Council på adressen <http://www.dni.gov/nic/globaltrends>. Her er også en del andre dokumenter i tilknytning til rapporten. Ud over selve rapporten eksisterer der også en officiel blog med adgang til en række dokumenter og kommentarer med relation til rapporten. Bloggen findes som www.gt.2030.com.

Frede Vestergaard er cand. polit. og journalist på Weekendavisen. Han følger især de samfundsmæssige konsekvenser af den økonomiske udvikling, ofte med særlig interesse for bl.a. energi og miljø.